

Henk de Velde

**EEN KRIJGER
ONDERWEG
NAAR HUIS**

Inhoud

	INLEIDING	9
1	<i>Over: Albany, Portland, Refuge Cove, Eden, Jervis Bay, Sydney, Newcastle, de Clarence River en het dagelijkse leven.</i>	10
2	<i>Over: de Goldcoast, Great Sandy Strait, Great Keppel Island, Whitsundays, Magnetic Island, Townsville, financiële problemen, vertrek uit Australië.</i>	24
3	<i>Over: de Koraalzee, de Solomonzee, het paradijs van Mioko, de Bismarckzee, de archipel van Kavieng, diefstal en vertrek.</i>	41
4	<i>Over: Chuuk, de puinhoop, Puluwat, paradise found and lost.</i>	52
5	<i>Over: Guam, tyfoons, mensen en een interview.</i>	66
6	<i>Over: Japan, regels en bureaucraten, Okinawa, Amami, Aburatsu, Owase, Shima, over tempels en schrijnen en de verwarrende Japanse cultuur.</i>	74
7	<i>Over: even in Nederland, nooit wordt altijd, een mus, Omaezaki, Kamogawa, Iwaki, Miyako en Kushiro.</i>	85
8	<i>Over: naar de rand van de wereld, Attu, Kiska, Adak, Atka voorbij, mist en kalmte, Dutch Harbor, Sand Point, Geographic Bay, Kodiak.</i>	97

- 9 *Over: Icy Bay, denken aan religie, Sitka, low-key, een kachel, een faillissement en weer verder, Aleoeten laag, wind, regen.* 121
- 10 *Over: de Inside Passage, de anticipatie van een krijger, 't giet wel.* 131
- 11 *Over: Porcher Island, de reparatie en twee bijzondere mensen.* 142
- 12 *Over: tenminste 25 meter verwijderd van anderen, een heel stil plekkie, gebroken borgbout en Port Hardy.* 148
- 13 *Over: door Johnstone Strait, Seymour Narrows, Georgia Strait, van Canada terug naar de Verenigde Staten, zachtjes en teder roept Hij de zinnen en You can't always get what you want, de dood van een Krijger.* 156
- 14 *Over: de Makah Nation, herdenken, de heerschappij van de hebzucht, de woestijnvaders, de walvisjagers.* 167
- 15 *Over: going south, San Francisco Bay, San Diego, een valse start, nieuwe schroefas, Ronald Naar, bijna het eind van de wereld en onderweg.* 180
- 16 *Over: een lange route, weer een houtduif, tropisch zeilen, 24 uur verschrikking, windstiltes, een bijna verloren schoef, zwaar onweer, alles duurt langer, Taboga.* 190
- 17 *Over: het Panamakanaal, de Caribische oversteek, onder de koperen ploert.* 202

18 *Over: het plannen van de route, ga naar het land dat ik u wijzen zal, de Golfstroom, Nantucket.* **208**

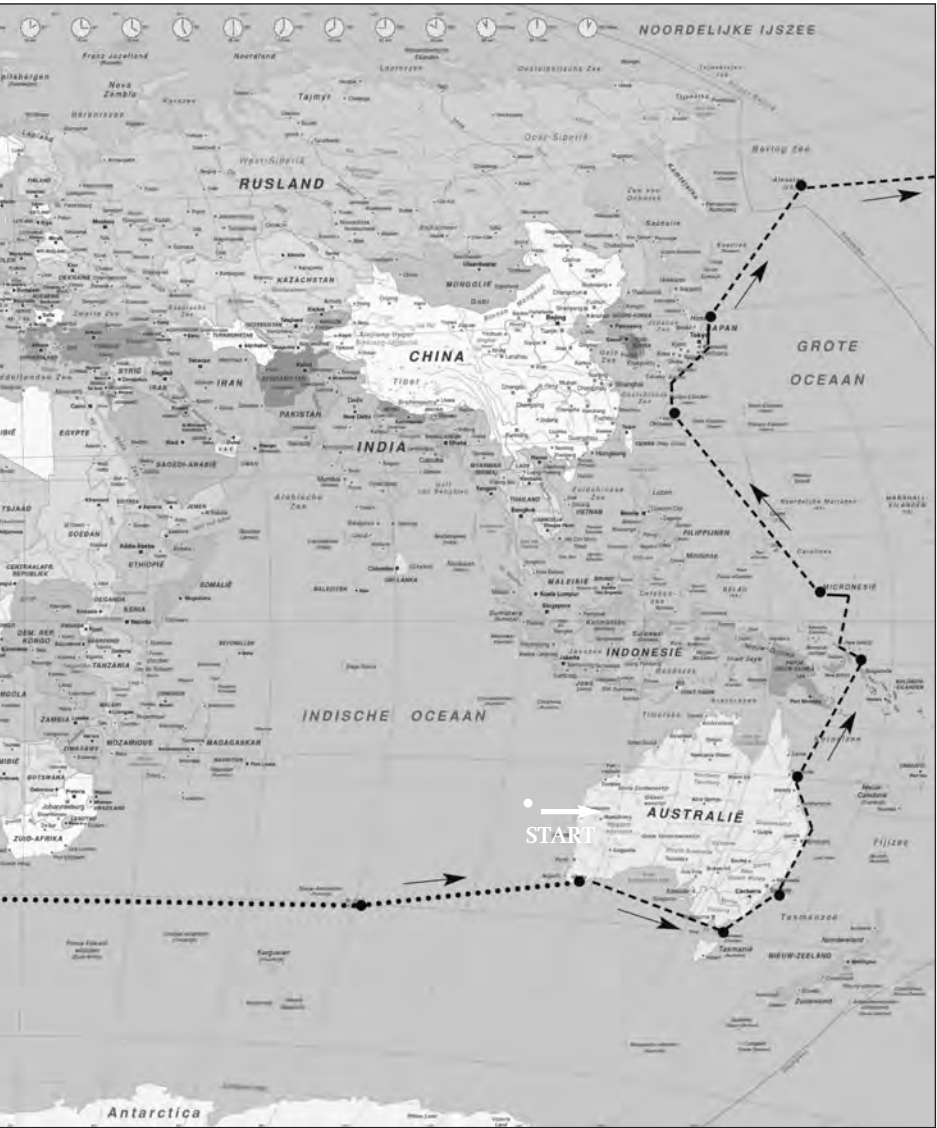
19 *Over: de oversteek, het gelaat van de Ander.* **217**

EPILOOG **231**

DANK **232**

De route van de Juniper

1

Over: Albany, Portland, Refuge Cove, Eden, Jervis Bay, Sydney, Newcastle, de Clarence River en het dagelijkse leven.

De aanloop van Albany door King George Sound is recht-toe-rechtaan. In de smalle doorvaart naar Royal Princess Harbour staan bakens. De stadskade ligt aan de voet van het stadje. Albany met 33.000 inwoners is tegen de heuvels aan gebouwd. Ik lig hier een paar weken. Het is prachtig weer. Ik heb wat werkjes, maar geen groot onderhoud aan de Juniper. Het onderwaterschip op de hoofdromp is meer aangegroeid met eendenmossels dan ik had verwacht. Die moet ik er afschrappen. Gasflessen moet ik laten vullen. Een morsekabel voor de motor moet ik vervangen. De Beta Marine diesel heeft een schone-oliebeurt nodig. Natuurlijk even de mast in om de lashings van de verstaging te checken. En dat is het zo'n beetje. Ik doe wat werkjes en laat een werkje doen. Richard, de monteur, zet twee gascilinders op het roer en vervangt de stuurkabel. We zetten er twee veren tussen om de schokken van golven tegen het roer op te vangen. Ik kom erachter dat een van de twee regulators van de zonnepanelen kapot is. Daarom moest ik regelmatig de accu's bijladen met de motor. Ik koop een nieuwe spanningsregulator en heb weer stroom genoeg. Verder laat ik twee wantputtings maken voor de twee extra (touw)stagen op de mast.

Op de steiger blijkt vissen een zeer geliefde sport te zijn. Princess Royal Harbour zit vol met vis. Soms zie je hele scholen grote zalmen uit het water springen. Ook vangt men inktvissen, die goed geld opleveren als je ze rechtstreeks aan een restaurant verkoopt.

Ik zit een paar avonden bij George en Helen thuis in Little Grove aan de overkant van Royal Princess Harbour. George was het grootste deel van zijn leven visserman op Tasmanië. Hij woont nu al een

tijdje in Albany en bouwt al tien jaar aan zijn eigen boot. Zijn droom is een rondje Indische Oceaan, inclusief Île St. Paul. Als ik vertrek word ik uitgezwaaid.

Moest ik uitrusten? Nee, wel wennen, dat weet ik zeker. Wennen aan de wal, de mensen, andere geluiden. En dan? Via de zuidkant van Australië naar Port Lincoln bij Adelaide. Daarna door Bass Strait langs de oostkust naar het noorden, Sydney, Brisbane... want ik heb een missie...!

Nog steeds bezig met het najagen van doelen, Henk? Het najagen van wind? Nee, maar wel met een plan. Zonder plan kom je nergens. Moet er dan een ergens zijn, Henk? Is dat ergens heen gaan, dat onderweg zijn, dan zo belangrijk? Boeken vol kan ik er over schrijven. Boeken vol!

Iets wat al lang lijkt te komen blijft vaak lang hangen. En twee dagen zit ik nu al aan de wind te hakken. De koers waar de Juniper en de schipper het minst goed in zijn. Het ligt natuurlijk aan de windkracht en de zeegang maar een windje 6 tot 7 veroorzaakt een rotzee. Ik kwam dus de baai niet binnen. Langzaam werd ik verder zee op gezet en vanmorgen besloot ik Port Lincoln te laten liggen en door te zetten naar Portland. Dat is 300 mijl verderop. Zo wordt een zes-havensplan een vier-havensplan. Dat wil zeggen de wind krimpt naar het noorden en morgen zelfs naar het noordwesten. Dat is goed voor mij en zo zie je op de plottingkaart dat ik 100 mijl zuid van Port Lincoln zit en bijna zuid van Kangaroo Island.

Portland ligt aan de oostelijke kant van de Discovery Coast. Ondanks dat het een haven is voor de grote scheepvaart en er een aluminiumsmelterij staat op Danger Point heeft de stad een mooie kustlijn. Portland is het oudste stadje van Victoria en is in 1834 gesticht als walvisstation. Ik ging een dag mee op patrouille met Marcel. Hij is een van de park rangers. We begonnen op Danger Point waar Jan van Genten nestelen. Verder naar het westen ligt Cape Nelson. Die was ik natuurlijk gepasseerd op weg naar Portland. Nu stond ik op de hoge klippen onder de witte vuurtoren. De Discovery Coast loopt helemaal door tot de grens van South Australia bij Nelson. Cape Bridgewater is een dorpje langs de baai en heeft 130 meter hoge klippen. Je kunt hier prachtige trektochten maken. Ook staat deze kust bekend om de surfgolven. De Great

South West Walk is een 250 km lange trektocht met campingmogelijkheden onderweg. Maar er zijn ook kortere 'bush walks' zoals de Benwerrin Nature Walk rond Mount Richmond. Binnen het stuk kust dat op Marcells inspectietocht lag, veranderde het landschap van kale, geërodeerde rotsen tot een fantastisch groen merenlandschap of oneindige duinen. Terwijl in de bush de koala's in de gombomen hangen. Hun voedsel zijn de (eucaliptus)bladeren.

Tegen de avond komen we terug in Portland. Marcel, een Nederlander die hier al jaren woont en werkt, heeft volgens mij een van de beste baantjes die je op deze wereld kunt hebben. Boswachter/ranger/vogelkenner/geoloog/natuurexplorer; alles in één!

Tegen de middag uit Portland vertrokken. Passeerde na 4 uur Lady Julia Percy Island. Dit was vroeger een belangrijk eiland voor de Aborigines. De doden werden met hun hoofd in de richting van dit eiland begraven zodat de ziel makkelijk naar het eiland kon vliegen om daar een paar dagen te rusten, voordat hij werd opgenomen in de heelheid van het universum.

Ben nu onderweg naar Refuge Cove; een baaitje aan de oostkust van Wilsons Promontory in Bass Strait. Het is 220 mijl van Portland. Daar plan ik een paar dagen te blijven als het weer het toelaat om enkele artikelen voor bladen te schrijven. Daarna richting Eden en dan naar Sydney. Elke etappe is 200 tot 300 mijl lang.

The Rescue van Joseph Conrad speelt zich af aan de Coast of Refuge. Dit is in het voormalige Nederlands-Indië, nu Indonesië. Ik dacht hier aan toen men mij in Portland vertelde over Refuge Cove. Namen als Refuge Cove doen mij samen met Port of Desire (Haven van Verlangen) denken aan wondermooie plekkies. Vaak romantisch, maar ik weet heel goed dat in afgelegen baaitjes met dit soort namen zich meestal drama's hebben afgespeeld. Morgen zal ik het weten. Morgen, in de loop van de ochtend, plaatselijke tijd, hoop ik te ankeren in Refuge Cove.

Vanmorgen kwam er wat wind en ook kreeg ik de stroom mee. Het was intussen bewolkt maar juist door de wolken kleurde het landschap. Ik zeilde langs verbazingwekkende, ronde, granieten eilanden. Vooral Skull Rock. Na het passeren van South East Cape, het

zuidelijkste puntje van het vasteland was het nog 8 mijl naar Refuge Cove en om 11 uur liet ik het anker vallen. Wilsons Promontory is het meest bekende park van Victoria en ook het oudste. Het werd in 1898 tot beschermd gebied verklaard. Er zijn baaien en baaitjes, er zijn ondoordringbare bossen, er zijn witte stranden, er leven 30 soorten zoogdieren en honderden soorten vogels. Ik lig op een van de mooiste plekjes ooit en zolang de wind niet uit het noordoosten komt lig ik hier beschut, echt Refuge Cove.

De volgende twee dagen doe ik mijn bush walks en loop zo enkele uren door de bossen, heuvel op, heuvel af. Het gebied ligt bezaaid met grote, ronde bolders; stenen met een diameter van één tot tientallen meters. Over de heuvel zie ik de oceaan waar ik vandaan kwam en ik kijk naar de horizon in het oosten, richting Nieuw-Zeeland en daar voorbij, oneindig ver weg tot aan de Chileense kust van Zuid-Amerika. Deze oceaan is de Pacific, de Grote of de Stille Oceaan. De grootste van oost naar west en noord naar zuid. Bezaaid met duizenden eilanden.

Naar de andere kant kijk ik uit op Refuge Cove, naar het blauwe water, het gele strand en de Juniper voor anker. Er loopt een beekje uit in de baai. Met laagwater is het net nog een stroompje. Het zand is geel. De bijboot trek ik bovenop een paar ronde bolders. Zo kan ik zonder natte voeten te krijgen aan wal en terug. Als ik naar de weerberichten kijk zie ik dat er verandering op komst is. De volgende twee dagen regent het dan ook onafgebroken. De voorspelde harde wind laat op zich wachten. Misschien is Refuge Cove wel een echte Refuge. Ik heb twee ankers uit maar ik voel maar een enkele keer dat er aan het anker wordt gerukt. Het blauwe water wordt bruin van de regen die van de bergen stroomt. Tussen de regenbuien door zit een zeemeeuw aan boord, maar elke keer als het begint te regenen gaat de vogel naast de boot op het water zitten. Het wordt ook een stuk kouder zonder zon. Twaalf graden overdag, vijf 's nachts. Er volgt een nacht met hagel en dan vliegt de barometer weer omhoog. De hemel wordt weer blauw, maar ik zie de wolken nog steeds met grote snelheid overtrekken. Kijk ik naar zee dan zie ik zeegang. Het heeft dus echt flink gewaaid en Refuge is echt beschutting. In de middag is het helemaal helder. De zon schijnt weer. De dag erop is het goed weer maar met regen- en windbuien en ik

beslis nog een dag te blijven. Het is hier heerlijk rustig. Ik schrijf wat, doe nog een wandeling en overdenk de toekomst.

Het wordt een rustig tochtje naar Eden. 's Morgens om 4 uur laat ik het anker vallen achterin Two Fold Bay. Er is maanlicht, maar ik kan niet goed zien of er ligplekken in de haven zijn, dus anker ik. Eden is vooral een vissershaven. Vanmorgen met daglicht zag ik de rust en stilte van deze mooie plek. Het stadje is kleiner dan ik dacht. Het is prachtig mooi weer, 18 graden in het zonnetje.

In prehistorische tijd waren we jagers/verzamelaars en jagers zijn we nog steeds; het najagen van succes of geluk, maar gedurende de dagen op zee kom je er achter dat dat alles niet meer was of is dan het najagen van wind. Verzamelaars zijn we ook nog steeds. We verzamelen herinneringen. We denken aan herinneringen. En dat is denken aan gisteren. Dat wat geweest is. Dat wat voorbij is. Vreemd, ik leef in het nu, denk aan het verleden en werk aan morgen. Gisteren, dat zijn mijn geliefden... maar gisteren is nooit ver weg... ik herinner me de woorden van een vriend toen ik in 2007 vertrok. Hij zei: *Als het nu maar niet is dat je niet terug kunt komen.* En aan die woorden moet ik af en toe denken. Vooral als je je een beetje alleen voelt. Er is genoeg denkwerk tussen de woorden 'kunnen' en 'moeten'. Je kunt, maar moet niet. Morgen is het denken aan het doel, want nu ik die twee oceanen over ben lijkt het vakantie. Paar dagen varen, paar dagen passagieren. Maar er is een doel. En dat doel is noord! Er staan nog 5000 mijl op het programma dit jaar. 5000 Mijl waarin ik veel aan gisteren denk maar leef in het nu, want nu is dat ik vandaag in Eden voor anker lig. Het mooie weer is even voorbij. Het regent. Gisteren ontdekte ik dat Eden groter is dan het lijkt. Eden ligt in of over de heuvels. Waar ik nu lig is Snug Cove en dat is de haven van Eden.

's Morgens vertrokken. Het is nog goed weer. Maar na morgen wordt het minder, met regen, dus ik dacht wegwezen. Korte 24 uren etappe naar Jervis Bay. Dat is 130 mijl en ik hoop daar morgen tegen de middag te zijn. Er staat niet veel wind, maar de zee is onrustig. Verder alles goed aan boord.

Het werd een ruw tochtje. Niet dat er wind was. Het beetje wind dat ik had kwam in buien uit het noordoosten, dus op de kop. Het is

de zee die het tochtje van 130 mijl ruw maakte. De golven kwamen uit elke richting en de helft van de tijd had ik ook een flinke stroom tegen. Wat alles goed maakte waren vanmorgen de walvissen. Bultruggen en ze sprongen uit het water. Ik lig nu voor anker in een baaitje net binnen Jervis Bay. Het strandje waar ik bij lig heet Target Beach (als het maar geen mikpunt is voor schietoefeningen!) en ik lig achter Point Perpendicular, de zuidpunt van Beecroft Peninsula. De komende dagen komt er een front over met veel regen en ook flinke wind uit het noorden. Dit baaitje geeft beschutting naar alle richtingen behalve naar zuid. Maar alles wat voorspeld wordt is noordoosten- tot noordwestenwind voor de komende dagen, dus ik denk hier goed te liggen.

Vanmorgen vloog er een heli-copter over me heen en kwam terug. De deur werd geopend en er werd een signaal gegeven. Wat ze precies lieten zien weet ik niet, maar op Target Beach stond een rood bord met tekst. Wat daar op stond weet ik ook niet, maar soms hoef je iets niet te weten om het toch te begrijpen... De heli-copter was een marineheli-copter, de zuidkust van Jervis Bay heeft een marinebasis. Op de kaart staan lijnen waarin de waarschuwing staat van onderzeebootoefeningen... ik begreep het; teken uit heli-copter plus rood bord op het strand, dus wegwezen! Ik voer de Jervis Bay in, een behoorlijk grote baai. Het was 5 mijl naar Huskisson, het grootste plaatsje en hier lig ik nu voor anker. Mooi, klein vakantieplaatsje met een rivi-ertje waar je met hoogwater op kunt varen... ik lig net buiten de 'haven'. Het is mooi weer, de meeste buien zijn voorbij. Morgen tegen de avond ga ik verder. Het is 80 mijl naar Sydney.

Dicht onder de kust is het niet altijd het rustigst. Er staat een golfslag van de terugkaatsing van de wal. Maar te ver uit de kust wil ik ook niet; daar staat tegenstroom. 's Middags om 15 uur loop ik Sydneyhaven binnen en anker in Rose Bay. Als ik naar het westen kijk zie ik de Harbour Bridge. De beste manier om ergens te komen is met de ferry. Die brengt je overal want het havengebied is groot. Morgen kijk ik wel eens hoe of waar. Ik moet naar Sydney North naar een winkel waar ze navigatieboeken en -kaarten verkopen, want vanaf hier naar Queensland en het Barrier Reef heb ik betere kaarten nodig.

Afgezien van de baaitjes, stranden, kapen en prachtige buitenwijken claimt Sydney één van de mooiste havens in de wereld te zijn. Sydney is gelegen aan Port Jackson, zo heet het watergebied. Het is 55 vierkante kilometer en heeft 240 kilometer kustlijn. Het is grotendeels volgebouwd, maar sommige gedeeltes zijn natuurparken zoals Sydney Harbour National Park. De haven heeft een paar wereldberoemde bouwwerken zoals het operagebouw en de Harbour Bridge. Sydney heeft 3,5 miljoen inwoners.

Heb ik iets met vliegtuigen? Vorige keer een helicopter, nu een watervliegtuig. Sydneyhaven is echt prachtig. Boten, schepen, vaartuigen, noem maar op, en overall marina's. En dan vanmorgen een watervliegtuig en ik dacht als de wind nu draait dan lig ik op de landingsroute van dat vliegtuigje. Ik was toch al van plan een beter plekje te zoeken, dus anker op. Richting flatgebouwen. Langs het operagebouw. Onder de Harbour Bridge door. Stel je voor! Het is toch geweldig om met je eigen boot onder de Sydney Harbour Bridge door te varen en na een paar baaien en marina's te hebben gecheckt, vond ik daar een mooi plekje om te ankeren. Zonder heli-copters of watervliegtuigen. Jammer dat het winter is. Om zeven uur 's morgens is het licht en om vijf uur 's avonds is het al weer donker. Ik lig voor anker in Balls Head Bay bij Berry Island. Berry Island is een klein natuurpark. Balls Head Bay is een officiële ankerplaats. Sydney heeft veel prima jachthavens en er zijn ook mogelijkheden voor een ligplaats, maar te duur voor mij.

Voor anker gaan kost niets en het is een mooie en rustige plek. Het is een halfuurtje lopen naar winkels, een bank en restaurants. Het is 10 minuten lopen naar een treinstation. Als je naar de stad zelf wilt, duurt dat ook 15 minuten. Ik ben één keer in Sydney zelf (centrum) geweest. Op Circular Quay zie je duidelijk dat Australië zeer multicultureel is. Mooie mensen van allerlei soorten paraderen over de kades waar de veerboten afmeren. Op de terrassen zit men te genieten van een hapje of een drankje of kwettert. Vooral het onderlinge gekwetter is een populaire mensenbezigheid.

Australië is een prima land. Het is zowel een continent als een land. Er wonen 22 miljoen mensen. Sydney heeft 3,5 miljoen inwoners. De meeste Australiërs wonen aan de oostkust. Het grootste gedeelte

van dit continent is leeg. Australiërs zijn no nonsense, straight forward om een paar Engelse uitdrukkingen te gebruiken. Het woord 'mate'... (hey mate... how you're doing mate...) lijkt hier nog iets te betekenen. Ze zijn gehecht aan hun privacy, maar daarnaast zeer hulpvaardig. Australië is goedkoper dan Europa. Vooral ook brandstof. Ze maken het beste brood in de wereld (volgens mij). Eindelijk ben ik weer in een land met een heel goede sortering kaas en ze weten wat goede koffie is! Verder vind ik hun radiuitzendingen, bijvoorbeeld ABC Newsradio (national en regionaal), erg goed. Natuurlijk hebben ze hier ook 'schreeuwzenders' maar ik luister naar bovengenoemd station en luister alsof ik lees. Veel informatie. Veel wetenswaardigheden. Naast hun ABC (Australian Broadcast Corporation) is er ook hun Britse tegenhanger BBC. Sport staat hoog aangeschreven: Australian football, cricket, rugby, hockey, zwemmen, voetbal, wielrennen en niet te vergeten: motorsport! Woensdagmiddag en -avond is Club Racing en dan heb ik het over zeilen. Watersport is belangrijk. Het enige wat me erg tegenvalt is hoe de diverse politieke partijen elkaar in de haren zitten. Het lijkt alsof iedere oppositiepartij het beter weet, en zijn ze zelf aan het bewind dan blijft alles gelijk. Op een of andere manier wordt niet begrepen dat het kiezen van stemmers fases kent. Het lijkt Nederland wel waar hetzelfde kinderachtige gedoe plaatsvindt. Iets wat ik niet had verwacht in het nuchtere Australië.

Australië is een immigrantenland met 120 oorspronkelijke nationaliteiten. Blank Kaukasisch staat op nummer een, Aziatisch op twee. Na Griekenland heeft Australië het grootste aantal Griekssprekenden. Op de radio kun je een zender vinden waarop je Chinees, Russisch, Spaans, Portugees, en noem maar op, kunt horen. De oorspronkelijke Aborigines zijn een minderheid en het laatste onderzoek laat nog steeds zien dat ze over het algemeen in abominabele omstandigheden leven. Voorbeeld, de film *Samson and Delilah* van de Australische regisseur Warwick Thornton, die een prijs won op het filmfestival in Cannes.

Ik lees momenteel *Songlines* van Bruce Chatwin.